

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ
ระหว่างประเทศ
(องค์การมหาชน)

เครื่องทองลงหิน มรดกแห่งภูมิปัญญาที่ใกล้สูญหาย

เครื่องทองลงหิน คือ งานหัตถกรรมพื้นบ้านเก่าแก่ที่สำคัญของชาติ มีต้นกำเนิดเมื่อครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบว่าประเทศไทยได้รับอิทธิพลการทำเครื่องทองลงหินมาจากประเทศจีน การผลิตมีความยุ่งยากและซับซ้อนและมีต้นทุนในการผลิตที่สูง เนื่องจากต้องนำเข้าวัตถุดิบ “ทองม้าฟ่อ” มาจากประเทศจีนในราคากิโลกรัมละ 25 บาท ซึ่งเป็นราคาที่สูงในสมัยนั้น เครื่องทองลงหินจึงเป็นเครื่องใช้ที่ถูกนำมาใช้ในราชสำนักไทยตั้งแต่โบราณ ด้วยมูลค่าที่สูงประกอบกับสวดลายที่สวยงาม และความคงทนของเครื่องทองลงหิน จึงถูกนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ชันทองลงหิน มีดทองลงหิน ทัพพีทองลงหิน เป็นต้น

ต่อมาในยุครัตนโกสินทร์วัตถุดิบในการทำเครื่องทองลงหินเริ่มหาซื้อได้ง่ายในประเทศ และช่างไทยได้ เครื่องทองลงหินเริ่มแพร่หลายในประเทศไทย จึงเป็นงานหัตถกรรมอันประณีตที่ต้องผลิตด้วยมือในทุกขั้นตอน สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาของคนโบราณสืบต่อมาจนถึงในปัจจุบัน

เอกลักษณ์ทางกายภาพ และเอกลักษณ์ ที่โดดเด่นในงานเครื่องทองลงหิน

เอกลักษณ์ภูมิปัญญาการทำเครื่องทองลงหิน อยู่ที่กระบวนการผลิตที่มีความพิถีพิถันที่ต้องใช้มือในทุกขั้นตอนการผลิต ผลงานออกจึงมีความประณีตและทรงคุณค่า อีกทั้งเครื่องทองลงหินยังเป็นงานหัตถกรรมที่รวบรวมทักษะช่างหลายแขนงไว้ด้วยกัน ดังนี้

1. ช่างตี มีบทบาทสำคัญที่สุดในการผลิตเครื่องทองลงหิน ต้องรับหน้าที่หลายขั้นตอน ทั้งการหลอม การแผ่และการตีขึ้นรูป ผู้ที่จะเป็นช่างตีได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถและประสบการณ์ ต้องรู้เทคนิคการผสมโลหะและฝึกฝนการหลอมโลหะที่ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดมาอย่างดี จึงจะทำให้ผลงานเรียบเนียนและสวยงาม
2. ช่างสาย มีหน้าที่ในการตีให้ผิวของโลหะเรียบเนียนเสมอกันในทุกด้าน ช่างต้องคอยระวังไม่ให้บุบหรือเบี้ยว ถือเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้แรงงานมากที่สุด
3. ช่างกรอ หรือ ช่างตะโบ เป็นขั้นตอนที่ต้องทำด้วยมือค่อย ๆ ชัดตะโบให้ปลงานโค้งมนได้รูปชัดเจนกว่าผลงานจะเรียบเนียน สมดุลกันในทุกด้าน
4. ช่างกลึง มีหน้าที่ทำให้เนื้อโลหะบางเรียบเสมอกัน ต้องมีความชำนาญในการกลึงจนกว่าผลงานจะขึ้นเงาเป็นสีทองเหลืองอร่าม
5. ช่างขัด มีหน้าที่ในการเก็บงาน โดยการขัดต้องเป็นผู้มีความมานะ อดทนให้ขึ้นเงาแวววาว เก็บรายละเอียดให้เรียบร้อยและสมบูรณ์

คุณค่า ความสำคัญทางวัฒนธรรม ของงานเครื่องทองลงหิน

เครื่องทองลงหิน เป็นงานหัตถกรรมประเภทเครื่องโลหะ ที่เกิดจากการนำดีบุก ทองแดง และเศษสำริด นำมาหล่อหลอมเป็นเครื่องใช้นานาชนิด เช่น ชันทองลงหิน ท้าพิงลงหิน มีดลงหิน และจานชามลงหิน เป็นต้น เป็นงานที่ได้รับอิทธิพลมาจากชาวจีนในช่วงสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ช่างฝีมือชาวไทยยังไม่มีความรู้และยังผลิตไม่เป็น ทำให้เครื่องทองลงหินในประเทศไทยในสมัยนั้นเป็นฝีมือการทำโดยช่างชาวจีนทั้งสิ้น ราคาของเครื่องทองลงหินจึงมีราคาสูง ผู้มีกำลังซื้อมีเพียงชนชั้นพระมหากษัตริย์ หรือผู้อยู่ในราชสำนักเท่านั้น

ต่อมาในช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ ช่างฝีมือชาวไทยเริ่มให้ความสนใจและฝึกทดลองการทำเครื่องทองลงหินในรูปแบบต่าง ๆ ดูบ้าง โดยเฝ้าสังเกตด้วยวิธีครุพักลักจำจากช่างมือชาวจีนและนำความรู้มาทดลองทำตาม จนสามารถทำเลียนแบบได้สำเร็จ จึงเริ่มมีการพัฒนาลวดลายจากรูปแบบตามเอกลักษณ์ของชาวจีน มาเป็นรูปแบบตามเอกลักษณ์ของชาวไทย เช่น ลายกนก ลายเครือเถา ลายพรรณพฤกษา เป็นต้น

ต่อมาหัตถกรรมเครื่องทองลงหิน เริ่มเป็นอาชีพที่แพร่หลายในยุคสมัยนั้น จึงทำให้ประชาชนทั่วไปมีโอกาสได้ใช้งานเครื่องทองลงหินในชีวิตประจำวัน ช่างมือจึงได้มีการพัฒนาผลงานให้มีความน่าสนใจทั้งทางด้านลวดลาย และการผสมผสานวัสดุอื่น ๆ มาประยุกต์เข้ากับงานเครื่องทองลงหินให้มีรูปลักษณะแปลกใหม่มากยิ่งขึ้น เช่น การนำเขาสัตว์ หรือไม้มาทำเป็นด้ามมีด หรือด้ามท้าว เป็นต้น

ด้วยวิวัฒนาการและอิทธิพลตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามา ทำให้ในปัจจุบันเครื่องทองลงหินแทบจะเป็นงานที่ใกล้สูญสิ้นไปจากแผ่นดินไทย อีกทั้งด้วยกระบวนการผลิตที่ยุ่ยยากและซับซ้อนทำให้ช่างมือรุ่นใหม่หันไปสนใจงานที่ทำงานและได้เงินเร็ว แหล่งผลิตเครื่องทองลงหินที่สำคัญในประเทศเริ่มปิดตัวลง และคงมีเหลืออยู่น้อยราย ที่ยังคงเหลืออยู่ก็จะจำกัดภูมิปัญญาเอาไว้เฉพาะในครอบครัวของตน ไม่มีการสืบทอดต่อบุคคลภายนอกเพราะถือเป็นอาชีพที่สืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ส่งผลกระทบให้ภูมิปัญญาการทำเครื่องทองลงหินคงถึงคราวต้องเลือนหายไปจากแผ่นดินไทยในไม่ช้า

เสน่ห์ของเครื่องทองลงหิน อยู่ที่ผิวสุกใสเหลืองอร่ามอันโดดเด่นของสีทองที่มีคุณสมบัติพิเศษ คือ ความแข็งแกร่ง และทนทาน เมื่อนำมาเคาะกันจะเกิดเสียงดังกังวาน เมื่อนำมาขัดด้วยหินจะเกิดความเงางามสดใสเหมือนใหม่อยู่เสมอ อีกทั้งเครื่องทองลงหินยังเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติที่ดีในการนำมาใช้งาน เช่น เมื่อนำชิ้นมาใส่ข้าวสุกจะทำให้ข้าวบูดช้า หากนำมาใส่น้ำจะทำให้น้ำมีความเย็น หรือเมื่อใช้มัดทองลงหินที่มีความคมและแข็งกล้ำมากนำไปปกผลไม้เนื้อผลไม้จะไม่ดำ เครื่องทองลงหินแบบโบราณเมื่อนำมาขัดด้วยหิน มงผิวเงินจะมีลักษณะแวววาว เนื้อทองสุกใสจนคล้ายทองคำหรือนาก เมื่อนำมาขัดเพียงหนึ่งครั้งจะดูเหมือนใหม่ไปอีก 4 เดือน ผิวสัมผัสของเครื่องทองลงหินจะมีคุณสมบัติที่ดีไม่ขุ่นมัวง่าย เมื่อใช้งานแล้วจะไม่มีการลอกโลหะเจือปน อีกทั้งยังมีความแข็งแกร่งและอายุการใช้งานที่ยาวนานมากกว่างานโลหะทั่วไปในปัจจุบัน

“เครื่องทองลงหิน” คนทั่วไปอาจเข้าใจว่าจำเป็นต้องใช้ทองเป็นส่วนประกอบหลักแต่ในความเป็นจริงแล้ว เครื่องทองลงหินประกอบด้วยโลหะ คือ ดีบุก ทองแดง และเศษสำริดนำมาหลอมรวมกันที่อุณหภูมิประมาณ 1,048 องศาเซลเซียส จนกลายเป็นเนื้อเดียวกันโดยโลหะทั้งสามต้องมีความบริสุทธิ์สูงจึงจะทำให้ผลงานออกมามีคุณภาพที่ดีนำมาแปรรูปด้วยการขึ้นแม่พิมพ์และหล่อด้วยทองแดงและดีบุกเพื่อขึ้นเป็นรูปแบบต่างๆ เช่น ช้อน มีด ทัพพี เป็นต้น ช่างต้องเป็นผู้ที่มีทักษะความชำนาญเชิงช่างชั้นสูงจึงจะสามารถผลิตชิ้นงานได้รูปทรงที่เหมาะสม ไม่บิดเบี้ยวหรือแตก ร้าว ร่องรอยการเชื่อมต่อชิ้นงานต้องไม่แสดงให้เห็น ชัดเงาได้เรียบเนียนสม่ำเสมอตลอดทั้งชิ้นงานให้ปราศจากรอยขนแมว

ภูมิปัญญาที่สะท้อนทักษะเชิงช่าง และเทคนิค หรือขั้นตอน กระบวนการในงานเครื่องทองลงหิน

ความสำคัญในการผลิตเครื่องทองลงหิน มีความสำคัญตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมอุปกรณ์ โดยอุปกรณ์บางชิ้นยังคงต้องเป็นอุปกรณ์โบราณที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ บางชิ้นงานมีอายุยาวนานหลายร้อยปี สืบต่อเนื่องมาจากสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งอุปกรณ์ทุกชิ้นมีความสำคัญในการทำงานทั้งสิ้นเนื่องจากการผลิตเครื่องทองลงหิน ยังคงเป็นงานหัตถกรรมที่ต้องใช้ทักษะฝีมือเชิงช่างเป็นหลักสำคัญ โดยมีอุปกรณ์ที่สำคัญ ดังนี้

- เบ้า มีสองรูปแบบ คือ เบ้าดิน และเบ้ากรวด เบ้าดินจะเป็นเบ้าที่ช่างปั้นขึ้นเองด้วยดินเหนียวผสมแกลบ มีราคาถูกแต่ไม่มีความคงทน ส่วนเบ้ากรวด เป็นเบ้าที่ทำจากโลหะ ใช้งานได้หลายครั้งแต่มีราคาแพง
- ดินจั้น แบบพิมพ์ทอง มีลักษณะทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลางขนาด 4-5 เซนติเมตร ทำด้วยดินเหนียวผสมแกลบเผาไฟ ใช้งานได้หลายครั้ง
- ค้อนแต่งและค้อนตีขนาดต่าง ๆ
- คีมแต่งและคีมจับทอง
- คีมประกับและคีมขึ้น
- คีมโอบ (คีมขึ้นรูปภาชนะขนาดใหญ่)
- เขากัว (ใช้เขี่ยผงถ่านทอง)
- เขาควย (ใช้เกลี่ยถ่านในเตา)
- เหล็กขนาด ใช้วัดขนาดทองเพื่อขึ้นรูปภาชนะให้ได้ขนาดตาม

ต้องการ

- เหล็กกลึงและหินลับ
- วงเวียน
- ขอสัด
- เหล็กแกะ (ใช้กะช่องไฟ ทำลวดลายให้สมดุล)
- กระดาษทราย
- แม่พิมพ์

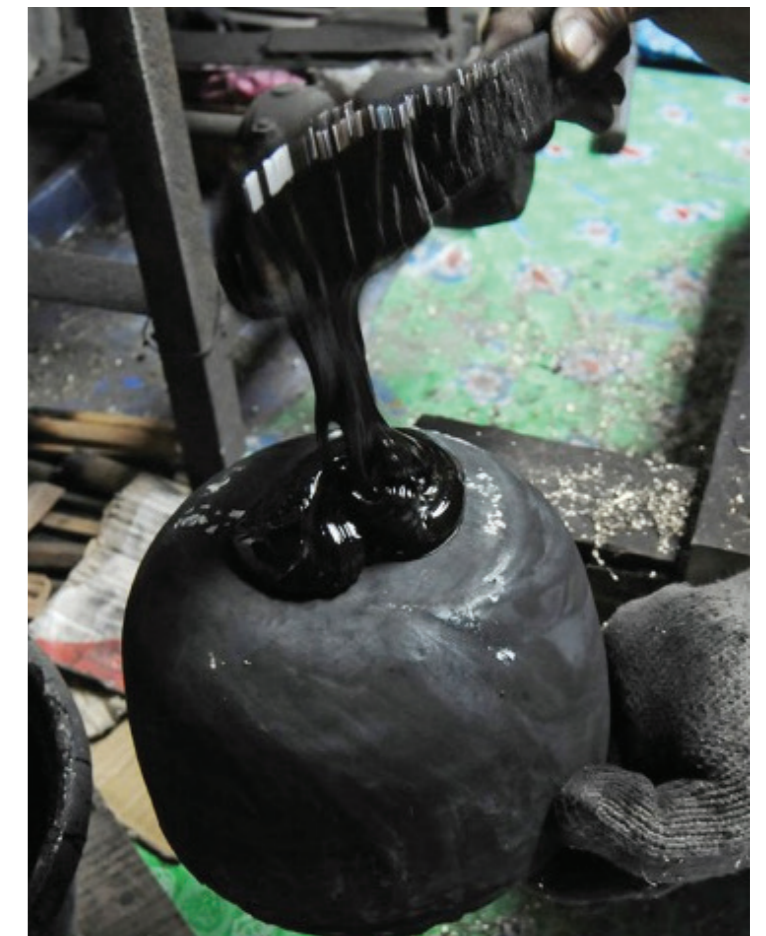
เมื่อเตรียมอุปกรณ์พร้อมแล้วจึงนำมาเข้าสู่กระบวนการผลิตที่ยึดถือปฏิบัติตามภูมิปัญญาดั้งเดิมที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

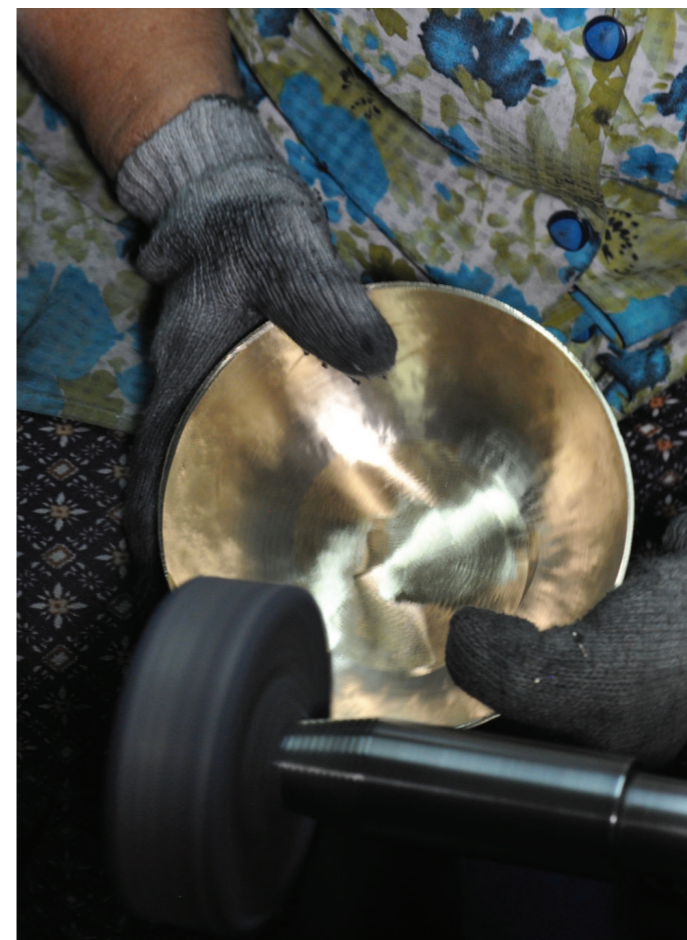
- เตรียมโลหะดิบทุก ทองแดง นำมาหลอมตีขึ้นรูปในอัตราส่วน 7 ต่อ 2 แล้วใส่ในเบ้า ก่อนนำไปใส่ ในเตาแล้วใช้ถ่านกลบ เมื่อหลอมดิบกับทองแดงจนผสมเป็นเนื้อเดียวกันแล้ว นำมาเทใส่แป้นรอง เรียกว่า “ดินงั้น” เพื่อให้เนื้อสำริดที่หลอมรวมตัวกันแล้วมาเผาให้แดง แล้วตีรีดไปเรื่อย ๆ ซึ่งในขั้นตอนการตีขึ้นรูปนั้นไม่ได้ตีขึ้นรูปครั้งละก้อนแต่ต้องตีครั้งละ 5-6 ก้อน เนื่องจากการตีที่ละก้อน เนื้อสำริดที่หลอมมาจะขาดต้องใช้เวลา 5-6 ก้อนวางซ้อนกันเพื่อทุบรีดไปเรื่อย ๆ เทคนิคสำคัญ อยู่ที่ช่างต้องคอยเผาไฟให้แดงแล้วทุบรีดสม่ำเสมอเนื่องจากไฟจะทำให้ก้อนสำริดอ่อนตัวลงจนช่างสามารถตีขึ้นรูปทรงเป็นภาชนะต่าง ๆ ได้

- การลายนูน ก่อนการตีต้องใช้เขม่าก้นหม้อทำให้ทั่วภาชนะเพื่อให้เห็นร่องรอยที่ยังไม่เรียบเนียน โดยวิธีการวางชั้นลงบนกะล่อนให้ตรงกัน ช่างต้องเก็บสายรอยก่อนจนทั่วทั้งใบ จนเนื้อผิวของภาชนะเรียบเนียนเสมอกันทุกด้าน เมื่อลายนูนเสร็จแล้วจึงใช้เขม่าหม้อทาลงบนภาชนะทั้งด้านในและด้านนอกเพื่อให้ผิวของภาชนะดำสวยก่อนนำไปกลึง ขั้นตอนนี้ต้องใช้กรรมวิธีแบบโบราณทั้งหมดไม่สามารถใช้เครื่องมือสมัยใหม่ได้ แม้กระทั่งอุปกรณ์ยังต้องใช้ของที่สืบทอดมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา

- การกรอ ขั้นตอนนี้คือการกรอเก็บขอบโดยใช้ “ภมร” สำหรับหมุนภาชนะเพื่อทำการกรอเก็บขอบปาก ใช้ชันยาเรือ ไขว้ ผสมให้เข้ากันแล้วจึงนำมาทาที่ภมร เมื่อชันแข็งตัวจะช่วยยึดภมรไว้กับภาชนะที่ต้องการทำการกรอ ในปัจจุบันใช้มอเตอร์ทดแทน
- การกลึง โดยใช้เหล็กที่มีความคมมาติดกับตะไบเพื่อกลึงให้ผิวด้านในของภาชนะมีผิวบางเรียบ กลึงจนพื้นผิวที่มีเขม่าหม้อสีดำกลายเป็นสีทองเหลืองอร่ามแล้วจึงนำมาขัดผิว

- การเจียร เป็นขั้นตอนการขัดผิวโลหะให้มีความเรียบเนียนมากที่สุด เมื่อเจียรเสร็จรอยจนเกลี้ยงเกลอาดแล้วจึงใช้ลูกขัดทรายขัดเก็บรายละเอียดอีกครั้ง โดยต้องระมัดระวังในการลงน้ำหนักไม่ให้มากจนเกินไป เพราะความบางของผิวภาชนะอาจเกิดการแตก หรือทะลุได้
- การสลักลาย เป็นขั้นตอนการสร้างสรรค์ลวดลายให้มีความสวยงาม ด้วยวิธีการใช้เหล็กในการขีดเป็นเส้นตามลายที่ช่างต้องการตอกให้เกิดความวิจิตรงดงาม

กระบวนการขั้นตอนการผลิตเครื่องทองลงหินเป็นภูมิปัญญาที่มีความละเอียดอ่อน แสดงให้เห็นความสุขสงบของชาติไทยที่มีมาแต่โบราณ ช่างฝีมือจึงมีโอกาสรังสรรค์งานหัตถกรรมเหล่านี้ออกมาได้อย่างงดงาม และสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงในปัจจุบัน

การถ่ายทอดส่งต่อภูมิปัญญาเพื่ออนุรักษ์สืบสาน และพัฒนาสร้างสรรค์ต่อยอดงานเครื่องทองลงหิน

การอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา ของงานเครื่องทองลงหิน

ในอดีตภูมิปัญญาการทำเครื่องทองลงหินเกิดจากการ สัมผัสประสบการณ์การผลิตภายในครอบครัว โดยยึดการถ่ายทอด กระบวนการ เทคนิคต่าง ๆ ภายในครอบครัวของตนเองเป็นหลัก เพื่อให้องค์ความรู้ไม่รั่วไหล และสามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ โดยไม่มีคู่แข่งมากนัก

จากความรุ่งเรืองและความนิยมใช้เครื่องทองลงหินในอดีต เริ่ม ชะลอลงเมื่อเทคโนโลยีทางตะวันตกเริ่มเข้ามามีอิทธิพลในประเทศไทย ทำให้ ผู้บริโภคหันไปใช้งานผลิตทดแทนที่มีความทันสมัย ส่งผลให้ช่างฝีมือเริ่มหันไป ประกอบอาชีพอื่นทดแทน ที่ยังคงหลงเหลืออยู่และสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน คงเหลืออยู่เพียงแห่งเดียว คือ ที่ บ้านนุ ที่ยังคงสืบสานภูมิปัญญามาอย่าง ยาวนานนับ 200 ปี ช่วงแรกที่มีการก่อตั้งชุมชนบ้านนุ ชาวชุมชนล้วนประกอบ อาชีพการทำ “ชิ้นลงหิน” กันทุกครัวเรือน ช่างทั้งหมดสืบทอดวิชาช่างบุจากรุ่น สู่รุ่น ต่อมาจึงใช้คำว่า “นุ” เป็นชื่อเรียกแทน ชุมชนนั้นว่า “บ้านนุ” ช่างฝีมือ ชาวบ้านนุจะทำงานอยู่ในบ้านเรือนของตน หรือเป็นช่างให้กับโรงงานขนาดใหญ่ เรียกว่า บ้านกงสี แต่เดิม มีอยู่ประมาณ 6-7 กงสี มีกแบ่งงานกันไปตามขั้น ตอนการผลิตและมีมือแรงงาน โดยฝ่ายชายจะทำงานหน้าเตา เป็นช่างหลอม ช่างแผ่ และช่างตี

ซึ่งเป็นงานหนักและใช้ความเชี่ยวชาญสูง ต้องทนอยู่หน้าเตาร้อน ๆ ทั้งวัน ส่วนผู้หญิง ทำหน้าที่เป็นช่างลาย ช่างตะโบ และช่างกลึง ซึ่งต้องอาศัย ความประณีต แต่การทำงานยังคงรักษารูปแบบ ขั้นตอนการผลิตเมื่อครั้ง สมัยอดีตไว้อย่างครบถ้วน ปัจจุบันคง เหลือผู้สืบสานการตีชิ้นลงหินอยู่เพียง รายเดียว คือโรงงานชิ้นลงหิน เจียมแสงสีจจา ตรอกบ้านนุ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ที่ยังคงยึดกรรมวิธีการทำชิ้นลงหินอย่างโบราณเอาไว้ได้ จนถึงปัจจุบันโดยมีครูเมตตา เสลานนท์ เป็นแกนนำสำคัญการสืบสาน ภูมิปัญญาโบราณแห่งนี้ให้คงอยู่ได้ในปัจจุบัน

ครูเมตตา คงความตั้งใจที่จะสร้างสรรค์ผลงานเครื่องทองลงหิน เรื่อยไปจนกว่าจะสิ้นลมหายใจด้วยความผูกพันที่อยู่ในชุมชนบ้านนุ ตั้งแต่ กำเนิด ได้เห็นภูมิปัญญาแขนงนี้มาตั้งแต่จำความได้ จึงเกิดเป็นความรัก ความหวงแหนที่จะต้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาเหล่านี้ให้คงอยู่ ถึงแม้ในปัจจุบัน จะไม่สามารถฝึกช่างรุ่นใหม่ มาทดแทนช่างฝีมือรุ่นเก่าได้ ประกอบกับช่าง ฝีมือล้วนไม่สนับสนุนให้ลูกหลานสืบทอดภูมิปัญญาการทำเครื่องทองลงหิน เนื่องจากเป็นงานที่หนัก ทำด้วยความลำบากเหน็ดเหนื่อย จึงต้องการให้ลูก หลานทำงานที่สบายกว่านี้ จึงเป็นสาเหตุให้ช่างบ้านนุที่ยังคงเหลือในขณะนี้ อาจจะเหลือเพียงรุ่นสุดท้าย และกลายเป็นตำนานในไม่ช้า

ในปัจจุบันภูมิปัญญาการทำเครื่องทองลงหิน ไม่สามารถ ฝึกช่างฝีมือรุ่นใหม่ทดแทนได้ ด้วยข้อจำกัดที่ต้องใช้ระยะเวลาใน การฝึกฝนยาวนาน และต้องใช้ความอดทนสูงกว่างานช่างแขนง อื่นๆ จึงไม่มีช่างรุ่นใหม่ที่สามารถฝึกฝนได้สำเร็จในปัจจุบัน ถึงแม้ ครูเมตตาจะเปิดบ้านเป็นแหล่งองค์ความรู้การทำเครื่องทองลงหิน ตามรูปแบบโบราณทุกขั้นตอนโดยไม่หวงวิชา แต่ก็ยังไม่มีผู้มุ่งมั่น สืบสานภูมิปัญญาได้อย่างแท้จริงในปัจจุบัน

ครูเมตตาได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย มากยิ่งขึ้น จากเดิมที่ผลิตเพียงชิ้นทองลงหิน ได้พัฒนาไปสู่ งาน ชาม แก้วน้ำ ทัพพี ที่เขี่ยบุหรี่ และที่เปิดฝาขวดน้ำ อีกทั้งยังมีการ พัฒนาลวดลายให้มีความสวยงามยิ่งขึ้น จากเดิมมีเพียง ลายมะลิ วัน พัฒนาไปสู่ ลายมะลิวันใส่กุญแจ ลายเทพพนม และลายปฐมมณฑล ซึ่ง ได้รับการตอบรับว่าในอดีตมากขึ้น ด้วยการไม่หยุดที่จะพัฒนาจึง ทำให้ภูมิปัญญาการทำเครื่องทองลงหินยังคงมีลมหายใจอยู่กับยุค สมัยในปัจจุบันได้อย่างลงตัว

“เครื่องทองลงหิน เป็นหัตถกรรมทำมือที่มีมานานนับ 200 ปี เป็นงานโบราณที่ใกล้จะสูญหายไปจากแผ่นดินไทย หากลูกหลานไม่คิดเรียนรู้ และอนุรักษ์ภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษสร้างสรรค์ขึ้นมา วันหนึ่งเครื่องทองลงหินคงเหลือเพียงชื่อในตำนาน ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายและน่าใจหายที่ลูกหลานในอนาคตคงไม่มีโอกาสได้สัมผัสวิถีชีวิตของบรรพบุรุษอีกต่อไป”

ครูเมตตา เสลานนท์

ครูศิลป์ของแผ่นดิน ประจำปี 2552

**ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพ
ระหว่างประเทศ**
(องค์การมหาชน)

